

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	2
1. Baggrund.....	3
1.1 Nordghana.....	3
1.1.1 Historisk rids.....	3
1.1.2 Problemer i Nordghana.....	5
Uddannelsesunderskud/ Utilstrækkelig adgang til uddannelse.....	5
Utilstrækkelig og ustabil vandforsyning.....	6
Sæsonbestemt mangel på fødevarer.....	6
Dårlig sundhedstilstand.....	6
Dårlig infrastruktur.....	6
Arbejdsløshed.....	7
Dårlig adgang til kredit.....	7
Svage distriktsråd.....	7
Svag landsbyorganisering.....	7
Ulige muligheder for kønnene.....	8
Afskovning.....	8
Risiko for voldelig konflikt.....	8
HIV/Aids.....	8
Befolkningstilvækst.....	8
1.1.3 Udviklingstiltag i Nordghana.....	9
Statens strategi.....	9
Danske udviklingstiltag.....	9
1.2 GV.....	10
1.2.2 GV's kompetencer.....	12
Samarbejde med lokal partner.....	12
Folkelig forankring.....	12
Selvhjælp med lokal deltagelse og ejerskab.....	13
Uddannelse.....	14
Projektmonitorering og administration.....	14
Samarbejde med og viden om flere etniske grupper.....	14
1.2.3 Problemer i GV.....	15
Vanskeligheder med integrering af nye medlemmer.....	15
Sårbar foreningsøkonomi.....	15
1.3 GV's indsatsmuligheder i forhold til Nordghanas problemer.....	15
2. Strategi.....	17
2.1 Strategi for GV's projekt/programarbejde frem til 2010.....	17
2.1.1 Overordnet strategi for GV's projekt/programarbejde.....	17
2.1.2 Arbejdsprincipper.....	18
Venskabsprincippet.....	18
Folkelig deltagelse.....	19

Demokratisering.....	19
Fortalervirksomhed.....	19
Styrkelse af piger og kvinder.....	20
Styrkelse af de unge.....	20
NGO-samarbejde/NGO-netværk.....	20
2.1.3 Arbejdsfelter, der skal styrkes.....	21
Uddannelse.....	21
Støtte til udvikling af partnerorganisation.....	22
2.1.4 Projekttyper/Projektindsats.....	23
Igangværende projekter.....	23
Nye projekter.....	24
2.1.5 Partnerskab.....	25
Samarbejdsrelation.....	25
Strategi for partnerskab.....	25
2.1.6 Strategi for geografisk fokus.....	25
2.2 Strategi for Ghana Venskabsgruppernes foreningsarbejde.....	26
2.2.1 Overordnet strategi frem til 2010.....	26
2.2.2 Strategi for venskab.....	27
Venskaber mellem projektarbejdsgrupper og personale/politikere i programmerne i Ghana.....	27
Individuelle ophold i projektområdet: Korttidsfrivillige, interne konsulenter og praktikanter.....	28
Grupperejser til projektområdet.....	28
Danske ansatte i programmerne i Ghana.....	29
2.2.3 Medlemsstrategi.....	29
Medlemshvervning.....	29
Fastholdelse og integration af nye medlemmer.....	29
2.2.4 Strategi for GVs foreningsøkonomi.....	30
2.2.5 Strategi for oplysningsaktiviteter.....	30
Ghana Håndslag.....	31
GVs hjemmeside.....	31
Intranet.....	31
Ghana seminaret.....	31
Deltagelse i brede u-landsrelaterede oplysningsinitiativer.....	31
Bilag 1: GVs indsatsmuligheder i forhold til Nordghanas problemer.....	32

Indledning

GVs strategi frem til 2010 har til formål at beskrive GVs arbejde og indsatsmuligheder i forhold til foreningens formål, som er at udvikle venskab og samarbejde

mellem venskabsgrupper i Danmark og Nordghana, samt gennem selvhjælpsprojekter, udveksling og andet samarbejde at medvirke til højnelse af levestandarden for befolkningen i Nordghana.

For at lette læsningen af strategien gives der i denne indledning en kort oversigt over strategiens struktur og opbygning. Strategien er delt op i to kapitler; et baggrundskapitel og et kapitel om GVs strategi.

I baggrundskapitlet gives et kort historisk rids med fokus på Nordghana. Dette efterfølges af et afsnit om problemerne i Nordghana, og et afsnit om den ghanesiske staten samt de danske udviklingstiltag i Nordghana. Herefter beskrives GV og foreningens kompetencer og svage sider, samt GVs indsatsmuligheder i Nordghana. GVs indsatsmuligheder er også beskrevet i oversigten bagerst i strategien (bilag 1).

Det andet kapitel, og dermed selve strategien, indeholder en strategi dels for GVs projektsamarbejde og dels for GVs foreningsarbejde. I strategien for GVs projektsamarbejde frem til 2010 beskrives GVs arbejdsprincipper, de arbejdsfelter der skal styrkes yderligere, projektindsatsen og strategien for partnerskabsarbejde, samt for geografisk fokus. I strategien for GVs foreningsarbejde beskrives strategien for venskab, medlemsstrategier, samt strategi for foreningsøkonomi og for oplysningsaktiviteter i Danmark.

1. Baggrund

1.1 Nordghana

I denne del af kapitel 1 vil problemerne i det område, GV arbejder i, blive analyseret. Da GV foreløbig kun er involveret i projektaktiviteter i Northern Region, vil fokus ligge på denne region.

1.1.1 Historisk rids

Ghana blev uafhængigt i 1957 efter i 83 år at have været britisk koloni. Nordghana (Northern Region, Upper East Region og Upper West Region) var i hele den koloniale periode britisk protektorat, og den del af landet lod briterne stort set uberørt, hvad angår infrastruktur, uddannelsessystem, sundhedsvæsen, administration m.m.

Efter uafhængigheden indledte "Landsfaderen" Kwame Nkrumah, et større socialt reformprogram, som blandt andet sigtede mod at forbedre forholdene i Nordghana. Det blev kun delvist implementeret, da staten manglede midler.

Mere end 40% af indbyggerne i fem ud af Ghanas 10 regioner lever i fattigdom. De tre regioner, der har flest fattige indbyggere er Northern Region, Upper East Region og Upper West Region. I Northern Region er syv ud af ti klassificeret

som fattig, og langt de fleste af disse er fødevare-producerende bønder¹. Der er stadig milevid forskel mellem levestandarden i Nord- og Sydghana, f.eks. anslås det at under 5% af den voksne befolkning i Nordghana er i stand til at læse og skrive². Det er kun hver anden dreng og hver tredje pige i Nordghana, der går i skole³. På trods af det åbenlyse behov for en massiv udviklingsindsats i Northern Region og de to andre nordlige regioner, går størstedelen af de statslige ressourcer stadig til det sydlige Ghana. I det hele taget tyder meget på, at skellene mellem rig og fattig er voksende i Ghana, på trods af at landet er inde i en periode med positiv økonomisk vækst. Den årlige vækst i BNI er 1,9 pct. per indbygger, men dette er udtryk for et landsgennemsnit: Væksten kommer ikke alle til gode⁴. En del af landets forøgede indkomst kommer f.eks. fra turistindustrien, og Nordghana nyder kun i begrænset omfang godt af denne indkomstkilde⁵. Infrastrukturen i Nordghana er væsentlig dårligere end i Sydghana. Vejene er i dårlig forfatning, hvilket vanskeliggør transport i Nordghana og til resten af landet. Indenrigsflyvning mellem Ghanas hovedstad Accra og Nordghanas regionalhovedstad Tamale er ustabil og i perioder helt indstillet. Det udgør en alvorlig hindring for forbindelsen mellem Nord- og Sydghana.

Der er store forskelle i de sociale forhold i Ghana. Det gælder både mellem land og by, nord og syd og mænd og kvinder. Kvinder og børn, der bor på landet i Nordghana, udgør en særligt sårbar gruppe. Kvinder udgør 51% af befolkningen i Northern region, og de er overrepræsenterede i gruppen af fattige. Grundet socio-økonomisk eksklusion og traditionel diskrimination har kvinderne begrænset adgang til ressourcer, information, uddannelse og repræsentation i beslutningsprocesser.

Efter en turbulent periode med vekslende regeringer og adskillige statskup kom der for alvor gang i demokratiseringsprocessen i 80'erne. I 1988 oprettedes distriktsråd med en tredjedel udpegede (i princippet af præsidenten) og to tredjedele demokratisk valgte medlemmer. I 1992 blev J.J. Rawlings valgt som landets præsident, og i 1996 lykkedes det ham og hans parti NDC at blive genvalgt med 58% af stemmerne. Ghana oplevede således en efter ghanesiske forhold (og afrikanske forhold i øvrigt) meget stabil periode rent politisk. Ved præsidentvalget i 2000 stod de to store partier NDC og NPP nogenlunde lige og valget gik derfor til anden runde. I januar 2001 blev J. A. Kufuor landets nye præsident, da han i spidsen for NPP vandt en kneben sejr over NDCs kandidat John Atta-Mills. Det var første gang i Ghanas historie, at et magtskifte gik fra en demokratisk valgt regering til en anden. Med til historien om demokratiet i Ghana hører det, at en lang række halvstatslige og ikke-statslige organisationer arbejder i landet.

¹ Ghana Poverty Reduction Strategy 2002-2004 (GPRS), februar 2002, side 11.

² Ghana Population Census 2000 and GES statistic Department, Regional Education Office.

³ School for Life Needs Assessment 2003.

⁴ Væksten i BNI per indbygger er fra Danidas landstrategi for Ghana (2003).

⁵ I midten af 80'erne indledtes en strukturtilpasningspolitik, som skulle forbedre den nationale økonomi. Et af de centrale indsatsområder har været nedskæringer i den offentlige sektor, hvilket i praksis har gjort de svageste grupper i samfundet endnu mere udsatte.

Næste valg foregår i december 2004, hvor de samme to partier, NPP og NDC vil kæmpe om magten.

Modsat mange andre afrikanske lande har Ghanas historie som selvstændig nation ikke været præget af store og ressourcekrævende interne eller eksterne krige. Der er 75 forskellige etniske grupper i landet, som i det store hele lever fredeligt sammen⁶. I 1994 udbrød der dog en etnisk konflikt mellem to etniske grupper i Nordghana, nemlig dagombaerne og konkombaerne. Konflikten udspillede sig især i den østlige del af Northern Region, og mindst 5000 mennesker blev dræbt. Forsoningsprocessen er foregået meget hurtigt, og de fleste af de skader, som blev forvoldt under konflikten, er nu blevet udbedret. Desuden foregår samkvemmet mellem de to parter gnidningsløst, selv om konkombaer endnu ikke kan slå sig ned i Tamale.

En anden konflikt brød ud i marts 2002. Konflikten er et opgør mellem to rivaliserende klaner indenfor dagombaerne: Andanierne og abuduerne.. Overhovedet for dagombaerne, Ya-Na Yakubu Andani II, blev dræbt i sit palads i byen Yendi sammen med 29 andre i forbindelse med afviklingen af en lokal højtid. Der blev erklæret undtagelsestilstand i de 6 dagomba-distrikter i Northern Region og regeringen har forsøgt at gribe ind ved at nedsætte en undersøgelseskomité, der forsøger at belyse begivenhederne omkring optøjerne og drabet på Ya-Na'en. Konflikten var i foråret 2004 stadig uafsluttet, men udgangsforbudet er begrænset til Tamale og Yendi.

1.1.2 Problemer i Nordghana

I dette afsnit søges problemerne i Nordghana beskrevet så uddybende som muligt. Der tages ikke stilling til mulige løsningsforslag, men det gøres der i afsnittene 1.3 "GVs indsatsmuligheder i forhold til problemerne i Nordghana" og 2.3 "Arbejdsfelter".

Uddannelsesunderskud/ Utilstrækkelig adgang til uddannelse

Der er på alle niveauer et stort behov for uddannelse i Northern Region. Da Northern Region væsentligst er muslimsk område, har de kristne missionærers tilstedeværelse ikke – som i de andre nordlige regioner – kompenseret væsentligt for underskuddet fra kolonitiden, hvor adgang til undervisning i Nordghana bevidst blev nedprioriteret fra kolonistyrers side. Under halvdelen af børnene i regionen starter i grundskolen, og langt færre gennemfører den. Undervisningen i grundskolen er ofte af dårlig kvalitet, lærerne udebliver fra undervisningen, og der mangler undervisningsmaterialer. Det materiale, der er til rådighed, er baseret på et teoretisk og akademisk grundlag, som ikke er relevant for størstedelen af befolkningen på landet. På det sekundære og det

⁶ "Ghana – en økonomisk og politisk oversigt", Danida 1998

tertiære uddannelsesniveauer er der også alvorlige problemer. På disse niveauer skyldes problemerne især mangel på uddannelsespladser, samt høje undervisningsafgifter.

Faglige uddannelses tilbud mangler regionen også, da der kun er ganske få fagskoler til at dække en enorm efterspørgsel.

Utilstrækkelig og ustabil vandforsyning

Størstedelen af indbyggerne i Northern Region har for dårlig adgang til vand. Der er for lidt vand, forsyningen er ustabil, og vandkvaliteten er for dårlig. Den dårlige vandforsyning er en medvirkende årsag til den økonomiske underudvikling i regionen, og den forårsager en række alvorlige sygdomme, som plager det nordlige Ghana, f.eks. Guinea orm. Fordi der i mange tilfælde ikke er brønde, damme eller rørbåret vand i selve landsbyerne, må kvinder og piger i den tørre tid gå op til ti kilometer efter vand.

Den ringe vandforsyningssituation skyldes knaphed på rigeligt og rent vand som en naturlig ressource. Grundvandet ligger dybt og er svært tilgængeligt p.g.a. jordbundens beskaffenhed. Det er derfor både vanskeligt og kostbart at bygge brønde i området. En stor del af de ellers alt for få brønde i området blev ødelagt under konflikten i 1994-95.

Sæsonbestemt mangel på fødevarer

Store dele af landbefolkningen i Northern region lider i perioden inden den nye høst kommer i hus af ”den stille sult”, hvilket betyder, at de i lange perioder ikke har mad nok til at spise sig mætte.

Langt størstedelen af befolkningen i Northern Region ernærer sig ved landbrug. Kun ganske få har adgang til kunstvanding, og kunstgødning er meget dyrt for den almindelige landmand, så høstudbyttet er meget afhængig af vejrforholdene i landbrugssæsonen. Endvidere mangler bønderne gode opbevaringsmuligheder for afgrøderne. Den ringe fødevarer sikkerhed kan også til dels være forårsaget af et overforbrug af fødevarer i begravelsessæsonen, lige efter høsten.

Dårlig sundhedstilstand

Befolkningen i venskabsområdet er belastet af en række sygdomme, som virker hæmmende på udviklingen i området. Sundhedsproblemerne bliver ofte ikke behandlet, fordi der mangler klinikker, personale og medicin i lokalområderne, og fordi der er indført en omfattende brugerbetaling i sundhedsvæsenet.

Dårlig infrastruktur

På infrastrukturområdet er Northern Region relativt tilbagestående. Mange af de væsentlige forbindelsesveje er i en elendig forfatning, specielt i regntiden. Der findes mange ”dark spots”, dvs. områder og landsbyer, der er marginaliserede fysisk, men også socialt i form af generel information, manglende uddannelsesmuligheder samt andre serviceydelser. I de fleste landsbyer er der behov for skoler, toiletter, klinikbygninger m.m.

Arbejdsløshed

Selv om der ikke findes registrerede tal for arbejdsløsheden i det nordlige Ghana, er det åbenbart, at den er uhyggelig stor. Der er meget få industrier, mange af de erhvervsvirksomheder, som forarbejdede landbrugsvarer er lukkede, lærlingepladserne er alt for få, og investeringer sydfra er blevet mindre.

Befolkningstilvæksten på over 2 % bidrager også til, at situationen er katastrofal.

Befolkningen søger selv at løse problemet ved at søge arbejde i syd og især i de store byer Accra og Kumasi. Traditionelt har de unge mænd søgt arbejde i tørtiden sydpå, dels som handelsmænd, dels som dyrkere af et mindre stykke jord og så vendt tilbage til landsbyen i regntidens travle tid. Men nu forsøger de unge piger og kvinder også at tjene lette penge som kayayoopiger i storbyerne. Dette fører ofte til stor ulykke for pigerne, som slet ikke er forberedte på de fristelser og det hårde liv de udsætter sig for.

Dårlig adgang til kredit

Størstedelen af Nordghanas befolkning arbejder med landbrug, og de fleste indbyggere er fødevareproducerende bønder, der har en meget begrænset produktion. Selv om Ghanas økonomi er bygget på landbrug, er landbrugssektoren præget af dårlig adgang til kredit og marked. Det er især kvinder og unge, der har svært ved at opnå kredit.

Svage distriktsråd

Distriktsrådene blev oprettet i 1988, og disse er ansvarlige for at implementere regeringens udviklingspolitik. De har stadig vanskeligt ved at udfylde rollen som lokale udviklingsaktører, da deres budgetter er meget små, og rådene har store problemer med at holde på deres administrative medarbejdere. Problemerne gælder i mange tilfælde også zonal og unit committees, som er de organisatoriske enheder under distriktsrådene. I nogle tilfælde fungerer eller eksisterer komiteerne slet ikke.

Svag landsbyorganisering

Den ikke-statslige organisering er svag i de fleste landsbyer. Foreningslivet er ikke særlig udviklet, idet der kun er få komiteer, arbejdsgrupper m.m., og disse er ofte dårligt fungerende. Landsby organiseringen er ofte uformel og dermed ikke registreret. Grupperne har meget begrænset kapacitet til at analysere, planlægge og implementere deres ønsker og mål. Der fokuseres på meget kortsigtede mål som for eksempel adgang til kredit eller projektressourcer. Selv for de komiteer og grupper, der er inspireret eller udsprunget af projektaktiviteter, fokuseres der primært på aktiviteterne og kapaciteten bygges sjældent op omkring arbejdet med at få disse til at fungere som selv bærende enheder, der kan arbejde med en bæredygtig landsbyudvikling på længere sigt.

Ulige muligheder for kønnene

På en lang række områder har mænd flere muligheder end kvinder. Kvinder har for eksempel dårligere uddannelse og mindre indflydelse i offentlige fora. Desuden er de belastet af en meget stor del af den samlede arbejdsbyrde, ikke mindst i tørtiden hvor adgangen til vand og brænde er meget begrænset. Den traditionelle arbejdsdeling byder kvinderne at bære hele ansvaret for de husholdningsrelaterede opgaver, mens mændene fortrinsvis beskæftiger sig med landbrug. Kvinder har dog, i overensstemmelse med denne arbejdsdeling, bedre mulighed end mændene for at opsøge nye indkomstskabende aktiviteter.

Afskovning

Afskovning har fundet sted i mange år, fordi træerne bruges til brændsel i området. Afskovning er et problem, idet træerne er med til at holde på jordens næring, så ved træfældning og de sæsonbestemte afbrændinger forringes landbrugsjorden. Desuden er mangel på brændsel tæt på husholdene et problem, som tager meget af kvindernes og pigernes tid.

Risiko for voldelig konflikt

Northern Region er politisk ustabil og der har været flere etniske konflikter og høvdingestridigheder. Igennem 1980'erne bekrigede landsbyer hinanden og i 1994 opstod en konflikt mellem dagombaerne og konkombaerne. Der blev erklæret undtagelsestilstand i de 6 dagomba-distrikter i Northern Region efter drabet på Ya-Na Yakubu Andani II i marts 2002. Denne konflikt mellem to forskellige klaner af dagombaerne, er i foråret 2004 stadig uafsluttet og har forårsaget politiske og etniske uroligheder i Nordghana, specielt omkring byerne Tamale og Yendi.

HIV/Aids

Antallet af HIV-smittede i Ghana er steget over de senere år. Rapporterede tilfælde af sygdommen viser, at der er regional variation i antallet af smittede og der er uenighed om, hvor udbredt sygdommen er i Nordghana. 4% af befolkningen i Ghana menes at være smittede⁷. Bevidstheden om risiko og smitteveje er begrænset og mange mennesker forestiller sig stadig at sygdommen ikke kun smitter gennem seksuel kontakt og blodtransfusioner, men også gennem at spise ”dårlig mad”, ved berøring eller hekseri.

Befolkningstilvækst

Der er ikke tradition for at udøve familieplanlægning i området, tværtimod tror man, at et bestemt antal børn er afsat til hver kvinde, og at det er hendes pligt at føde dem alle sammen. Der er behov for børnenes arbejdskraft i landbrugssektoren, og derfor er der status i at have mange børn, så tilvæksten er vanskelig at komme til livs. Presset

⁷ International Programs Center, Population Division, U.S. Census Bureau, HIV/AIDS Surveillance Data Base, juni 2000.

på de naturlige ressourcer er voldsomt i venskabsområdet på grund af den store befolkningstilvækst⁸.

1.1.3 Udviklingstiltag i Nordghana

Statens strategi

I februar 2002 udgav den ghanesiske regering 'Ghana Poverty Reduction Strategy' (GPRS) med mål for økonomisk vækst og reduktion af fattigdom over en treårig periode fra 2002-2004. I GPRS er prioriteterne: Infrastruktur, udvikling i landområder og modernisering af landbrug, forøgede sociale ydelser (med fokus på sundhed og uddannelse), privat sektor udvikling og god regeringsførelse.

Indenfor alle statslige sektorer er en decentraliseringsproces i gang, hvor flere kompetencer gradvist skal overgives til distriktrådene. Desuden er kapacitetsopbygning og effektivisering af den statslige administration en officiel strategi, som støttes af udenlandske donorer.

Bygning af veje prioriteres meget højt fra den ghanesiske regerings side, men der tages til gengæld kun i ringe grad højde for vedligeholdelse. Andre infrastrukturprojekter som f.eks. skolebyggeri og opbygning af vandforsyning skal finansieres af distriktrådernes fællesfond⁹, men midlerne til distriktrådernes disposition er meget begrænsede, og indsatsen på disse områder er derfor langt fra tilstrækkelig.

Staten støtter først og fremmest oprettelsen af store industrialiserede landbrug i Ghana, mens subsistenslandbrug prioriteres lavere. Statens støtte til opbygning af fødevarer sikkerhed består først og fremmest i den assistance, som Landbrugsministeriets landbrugsrådgivere kan yde bønderne i landområderne¹⁰.

Danske udviklingstiltag

Den største multilaterale donor i Ghana er Verdensbanken, men også en lang række andre internationale donorer arbejder i landet, og mange er involveret i et samarbejde med den ghanesiske regering omkring indsatsen i forskellige sektorer. Blandt de store bilaterale donorer er USA, EU, Danmark og Storbritannien.

Danida valgte i 1990 Ghana som programsamarbejdsland og støtter i dag følgende sektorer: Sundhed, drikkevand, transport og erhverv. I Danidas sektorprogrammer prioriteres enkelte regioner ofte, f.eks. er en stor del af ressourcerne til vand- og sanitet de sidste år gået til Volta Region¹¹. Danida er desuden involveret i Ghanas demokratiseringsproces og støtter bl.a. kapacitetsopbygning af distriktråd i Upper West Region. Ingen af Danidas udviklingstiltag er specifikt rettet mod Northern Region. Dog støtter Danida NGOers arbejde i Northern Region (herunder de programmer, som GV er involveret i) med

⁸ Befolkningstilvæksten i Ghana er 2.6 pct. Ca. halvdelen af befolkningen er under 18 år. Tallene er taget fra UNDPs profil af Ghana.

⁹ 8% af statens indtægter går til distriktrådernes fællesfond

¹⁰ "Ghana – en økonomisk og politisk oversigt", Danida 1998

¹¹ Danidas vand- og sanitetsprogram er faset ud i Volta Region, og fortsætter i Eastern Region og Greater Accra Region.

bevillinger gennem Danidas NGO-enhed og gennem Den Danske Ambassade i Ghana¹².

En lang række NGOer arbejder i Ghana, herunder GV og en række andre danske NGOer. Alle de danske NGOer laver ganske små projekter (oftest i samarbejde med en lokal partner) og har tilknytning til bestemte lokalområder i Ghana.

En stor dansk NGO, U-landsorganisationen Ibis, har med virkning fra 2002 etableret landekontor i Ghana. Ibis arbejder i Northern Region og har regionalkontor i den regionale hovedstad Tamale. Ibis er involveret i kapacitetsopbygning af distriktsråd og civilsamfund, samt god regeringsførelse. U-landsorganisationen Ibis er en oplagt samarbejdspartner for GV indenfor problemfeltet distriktsopbygning. GV planlægger i øjeblikket et samarbejde med Ibis indenfor uddannelsesområdet.

1.2 GV

1.2.1 Historisk rids

Ghana Venskabsgrupperne i Danmark (GV) startede sidst i 70'erne på baggrund af et initiativ fra Dr.med. Johannes Holm. Bistand baseret på venskabsforbindelser mellem danske kommuner og ghanesiske landsbyområder skulle udgøre et folkeligt alternativ til den ekspertbistand, som efter Holms mening dominerede datidens danske "u-landskab". Holms idéer tegner stadig i høj grad GV's profil.

GV har fra starten haft en flad struktur, hvor Ghana venskabsgrupper i Jylland og på Fyn har udgjort foreningens grundlæggende organisatoriske enheder. Hver gruppe, repræsenterende den danske by har en nordghanesisk venskabsby i Tolon/Kumbungu District¹³. Tre ud af de oprindelige fem lokale Ghana venskabsgrupper eksisterer stadig, men projektrelateret udvalgsarbejde er igennem GV's historie blevet en stadig mere betydningsfuld del af foreningsarbejdet, og det har gjort dannelsen af tværgående projektarbejdsgrupper, et venskabsudvalg samt et forretningsudvalg hensigtsmæssig.

Udveksling mellem Ghana og Danmark har siden begyndelsen været en vigtig del af GV's arbejde. Venskabsforbindelsen blev for alvor etableret efter den første "fællesrejse" til Ghana i 1981 med deltagelse af repræsentanter for fire danske byer. I tidens løb har udvekslingen taget mange former, og hvert år rejser adskillige danskere til Nordghana og nordghanesere til Danmark, blandt andet i forbindelse med de årlige Denmark seminars og Ghana seminarer.

I starten var GV's arbejde i høj grad koncentreret om at skaffe forsyninger til et Nordghana, som dengang befandt sig i en alvorlig mangelsituation. Deciderede

¹² "Ghana – en økonomisk og politisk oversigt", Danida, 1998

¹³ Senere blev det besluttet at inddele Tolon/Kumbungu District i "venskabszoner", som dækker flere forskellige landsbyer omkring de oprindelige venskabsbyer, Tolon/Tali, Nyankpala, Voggu, Dalun og Kumbungu, da man ønskede at gøre hele Tolon/Kumbungu District til venskabsområde.

projektaktiviteter startede også efter ghanesisk ønske meget tidligt i Tolon/Kumbungu District. Den første bevilling kom fra Landsindsamlingens Fond i 1985, og siden har Danida stået for finansieringen¹⁴. Ghanaian Danish Community Programme (GDCP) er vokset og indeholder nu et selvhjælpsprogram, hvor der gives tilskud til infrastrukturprojekter, et folkeoplysningscenter, hvor bønder tilbydes et alment dannende og fagligt uddannelsesstilbud, og hvor facilitatorer og andre udviklingsarbejdere videre-uddannes, et låneprogram specielt rettet imod kvindegrupper og tidligere kursister på folkeoplysningscenteret, samt en lokalradio, der udsender programmer af alment dannende og oplysende karakter. Folkelig deltagelse er tilstræbt i alle programmets komponenter, og en lokalt forankret NGO, Ghanaian Danish Communities Association (GDCA) er ansvarlig for implementeringen af programmet. GDCP har et velkonsolideret samarbejde med en lang række udviklingsaktører i området og driver – i tillæg til de Danida-finansierede aktiviteter – en række udviklingsprojekter, finansieret af andre donorer.

På baggrund af et initiativ fra GV og Dagbon Traditional Council startede ”School for Life – Functional Literacy Programme for Children”(SfL) i 1995 for midler indsamlet gennem Børnenes U-landskalender i 1994 suppleret af Danida. Programmet drives af GDCA og tilbyder børn mellem 8 og 14 år et 9-måneders undervisningsforløb med henblik på at udstyre dem med basale boglige og numeriske færdigheder og andre nyttige kundskaber. Programmet sigter mod at give børnene færdigheder samt at gøre det muligt for dem at fortsætte i den offentlige skole. Undervisningsmaterialer og –metoder er tilpasset lokale behov, og der arbejdes på, at tilgangen i SfL skal få en afsmittende effekt på den statslige uddannelsespolitik. Programmet dækker nu ti af Northern Regions 13 distrikter og SfL samarbejder med andre NGO’er, der er interesserede i at replikere SfL programmet i andre distrikter i Ghana.

I 1997 startede GDCA Community Life Improvement Programme (CLIP) for midler fra Den Danske Ambassade i Ghana. Programmet er tænkt som et støtteprogram for SfL. Der arbejdes i to af de distrikter, som SfL dækker, med etablering og rehabilitering af brønde, bygning af siloer og høstkreditter, samt et låneprogram for kvindegrupper. Programmet støttes fra juni 2002 af Danidas enkeltbevilling gennem GV og løber frem til december 2005.

Til hvert af de ovennævnte projekter er knyttet en projektarbejdsgruppe under GV, som støtter, superviserer og samarbejder omkring implementeringen af projekterne.

Den lokale partnerorganisation GDCA er under omstrukturering. De tre programmer er underlagt GDCA med repræsentation i styringsgruppen, men med deres egne uafhængige styrelser. De næste to år udgør en overgangsperiode, men fra 2005 vil GDCA være en græsrodsorganisation med landsbybaserede organisationer (Community Based Organisations forkortet CBOer) fra lokalområdet som de bærende medlemmer.

¹⁴ GDCP er nu i femte projektfase, som løber frem til udgangen af 2004.

I 2003 fik GV bevilget støtte fra Danidas minipulje i forbindelse med etableringen af et netværk af landsbyorganisationer (Community Based Organisations, forkortet CBOer)¹⁵. GV og GDCA samarbejder om dette to års projekt, der skal opbygge CBO-netværket. Netværket skal være med til at skabe interaktion og samarbejde mellem CBOerne og derigennem styrke den lokale kapacitet indenfor udvikling. Som en del af dette projekt etablerer GDCA sig med et sekretariat.

1.2.2 GVs kompetencer

GV har fra starten arbejdet meget tæt sammen med lokale partnere i Nordghana, og derfor er GVs kompetencer i nogle tilfælde svære at adskille fra GVs partners kompetencer. GVs kompetencer indenfor en række af nedenstående felter stammer fra GVs involvering i og tætte supervisering af implementeringen af programmerne i Nordghana.

På baggrund af høstede erfaringer har GV opbygget væsentlige kompetencer indenfor følgende områder:

Samarbejde med lokal partner

Fra et meget tidligt stadium i GVs engagement i Nordghana er aktiviteterne blevet udført i et samarbejde mellem GV og en lokal partner, GDCA. Dette partnersamarbejde er fortsat et fundament for GDCA's og GVs arbejde (Se forrige afsnit).

GV har gennem tiden opbygget en solid erfaring i at kommunikere og forhandle med en lokal partner over store afstande. Via konsulentbesøg og partnerskabsrejser mødes de involverede parter i nord og syd, og der er mulighed for at supplere korrespondancen med samtaler og diskussioner. GV er i løbende dialog med både den lokale søsterorganisation og programmernes ledelse om projekternes implementering og om rammerne og betingelserne for samarbejdet.

Folkelig forankring

GV har gennem sin levetid erfaret, at u-landsbistand og oplysningsarbejde med succes kan varetages af almindelige danskere uden andre særlige forudsætninger end deres personlige engagement i mennesker og samfundsforhold i Nordghana.

Det personlige engagement holdes bl.a. ved lige gennem udvekslingsrejser, som altid har været en integreret del af GVs arbejde. Hvert år besøger et antal ghanesere Danmark for at deltage i studieophold, oplysningsaktiviteter m.m.. Danskere tager til Ghana, dels som turister, dels på studieophold, som korttidsfrivillige¹⁶ og andet. Den lokale forankring viser sig også ved GV medlemmernes aktive involvering i debatter og avisindlæg angående

¹⁵ Danidas minipulje er en pulje til mindre indsatser og partnerskabsaktiviteter.

¹⁶ GV sender med jævne mellemrum interesserede afsted på u-landsophold af varierende varighed. De er tilknyttet GDCA, hvor de arbejder frivilligt indenfor en funktion, som defineres af GDCA og den frivillige i fællesskab.

ulandsspørgsmål. I de lokale Ghana venskabsgrupper foregår der aktiviteter af meget varieret art, dog er oplysningsaktiviteter og medlemshvervning de mest udbredte. En stor del af GV's medlemmer er tilknyttet en lokal gruppe. Mange medlemmer mødes til de fire årlige fællesmøder, hvor der orienteres om projekterne i syd og tages principielle beslutninger angående foreningens arbejde.

GV's folkelige forankring i Danmark er stadig i høj grad baseret på en bred involvering i superviseringen af projekterne i Ghana. GV udvikler løbende sine kompetencer indenfor dette felt.

Selvhjælp med lokal deltagelse og ejerskab

I de projekter, som GV er involveret i, tilstræbes lokal deltagelse og ejerskab, og organisationen har derfor opbygget en væsentlig kompetence i at arbejde deltagerorienteret. Der arbejdes fortsat på at fremme den lokale deltagelse og det lokale ejerskab i projekterne. Det skal understreges, at GV ikke som organisation er projektimplementerende. GV's kompetence indenfor dette felt stammer altså fra GV's supervisering af implementeringen samt fra GV's deltagelse i projektplanlægnings-, monitorerings- og evalueringsopgaver.

I den løbende monitorering af programmerne, i formuleringen af nye projektfaser, samt i reviews og evalueringer sørges der for, at alle væsentlige interessenter bliver hørt.

I GDCA er repræsentation af de forskellige interessenter sikret på alle niveauer. I GDCA tilstræbes lokalt ejerskab gennem en partcipatorisk tilgang i alle programmets komponenter. Der er stærk lokal deltagelse gennem lokalkomiteerne og repræsentation i de forskellige besluttende udvalg, samt Executive Council.

De lokale brugere af SfL har på årlige ”formandsmøder” i distrikterne mulighed for at blive hørt om deres holdninger og indstillinger til SfL programmet, og andre væsentlige interessenter er repræsenteret i SfL's rådgivende udvalg. I det daglige er lokale komiteer tilknyttet de enkelte SfL klasser. Undervisningen i SfL klasserne og på SfL's lærerkurser er baseret på partcipatoriske metoder, og til SfL programmet er knyttet en selvhjælpsfond, hvor særligt udsatte områder kan få støtte til infrastrukturprojekter, såfremt de yder et egetbidrag.

I CLIP er relevante interessenter repræsenteret i bestyrelsen. Lokale CLIP- komiteer arbejder sammen med personalet om implementeringen af projektaktiviteterne, som ligeledes er baseret på ”hjælp til selvhjælp”-princippet¹⁷. GV og GDCA søger, via kurser og seminarer, løbende på at udvikle sine kompetencer indenfor området lokal deltagelse og selvhjælp.

GDCA vil inden 2005 have udviklet et CBO-netværk for landsbybaserede organisationer i projektområderne. Organiseringen vil tage udgangspunkt i CBOer med tilknytning til projekterne, som vil udvikle sig til generelle udviklings CBOer, som på længere sigt vil være ansvarlige for de lokale udviklingstiltag og kunne

¹⁷ Som nævnt ovenfor er en mere demokratisk og ensartet struktur for de tre programmer under udvikling. (Jf. afsnit 1.2.1)

rumme flere projekter og donorer. CBO-netværket vil styrke den lokale indflydelse og samarbejde med den private og offentlige sektor.

Uddannelse

I alle programmernes projektarbejdsgrupper sidder der medlemmer med speciel ekspertise indenfor relevante fagområder. GV har en decideret sektorfaglig kompetence indenfor uddannelse, idet mange af GV's medlemmer arbejder professionelt indenfor det pædagogiske/uddannelsesmæssige felt. Disse medlemmer kan dermed give faglige input til sådanne aktiviteter. Pædagogiske og uddannelsesmæssige elementer indgår i GV's engagement i Nordghana på to forskellige måder:

Konkret er en meget stor del af projektaktiviteterne rettet mod uddannelse, nemlig folkeoplysningscenteret i GDCP og SfL programmet. I forbindelse med disse projektaktiviteter arbejdes der målrettet med at udvikle undervisningens form og indhold, så den på optimal vis modsvarer behovene i projektområderne. Der arbejdes endvidere med at få de forbedrede metoder og tilgange accepteret og inkorporeret i de statslige politikker indenfor henholdsvis voksen- og grunduddannelse.

Indirekte indgår uddannelsesmæssige og pædagogiske elementer i de projektaktiviteter i Nordghana, som GV er involveret i. Det høje niveau af deltagelse formodes at være med til at bevidstgøre interessenterne om problemerne i projektområdet og at gøre dem mere handlekraftige, idet deres kapacitet indenfor organisation og management opbygges.

Projektmonitorering og administration

Arbejdet i GV var fra starten drevet af et folkeligt engagement, og tekniske projektredskaber begyndte først senere at blive vægtet. Foreningens kompetence indenfor projektmonitorering er vokset i takt med, at omfanget og kompleksiteten i projektaktiviteterne i Ghana har udviklet sig. Det er dog fortsat nødvendigt for projektgruppemedlemmerne at opbygge deres kapacitet ved deltagelse i kurser og lignende. GV har en solid erfaring i projektadministration, og hvad det indebærer af regnskabsaflæggelse, afrapportering til donor m.m. og har i sin levetid formået at udvikle et enkelt koncept for projektmonitorering, som passer til foreningsarbejdet.

Samarbejde med og viden om flere etniske grupper

GV har fra både SfL og fra CLIP erfaring med at forholde sig til flere etniske grupper. Begge programmer har som målsætning at bidrage til forsoningsprocessen mellem de stridende parter i krigen i 1994. GDCP er også involveret i processen, idet dele af SfL's læreruddannelse finder sted på DNK og ved at DNK tilbyder kurser for udviklingsarbejdere i konfliktløsning.

De programmer, som GV er involveret i, har fået ros fra mange sider for deres vilje og evne til at arbejde med flere forskellige etniske grupper parallelt. For at GV fortsat kan tage højde for etnisk baserede forskelle i projektplanlægning og –

implementering, er det vigtigt, at foreningen løbende opgraderer sin viden om kulturelle og etniske forhold. Der findes i GV en bred viden om forholdene i området, men i takt med, at GV kommer til at arbejde i en større del af Nordghana, vil der blive behov for at styrke kendskabet til egnsspecifikke forhold. Dette sker bl.a. gennem jævnlige nyhedsmails om den aktuelle politiske, sociale og kulturelle situation i Nordghana og ved besøg..

1.2.3 Problemer i GV

Vanskeligheder med integrering af nye medlemmer

GV medlemmer falder i to grupper, nemlig medlemmer med lyst til venskabs- og oplysningsarbejde og medlemmer med interesse for projektrelateret arbejde. Det har ikke været vanskeligt at finde kandidater til de stående udvalg, men i forhold til sin medlemsbase har GV dog følgende problem: Det kræver et stort arbejde og stort engagement at blive aktivt medlem af GV. Fællesmøderne er vældig indforståede, og dette gør sig måske i endnu højere grad gældende i projektarbejdsgrupperne. Man skal virkelig ville noget med GV for at være vedholdende nok til at tilkæmpe sig det overblik, der skal til for at kunne følge med i diskussionerne og måske endda deltage i dem.

Sårbar foreningsøkonomi

En stor del af arbejdet i GV varetages i dag af foreningens sekretariat, som bl.a. står for at koordinere kommunikationen internt i foreningen samt imellem foreningen og de ghanesiske partnere og projekter. Sekretariatet varetager desuden en række arbejdsopgaver i forbindelse med projektimplementering og –planlægning og administration samt enkelte oplysningsopgaver. Foreningen er således meget afhængig af at have et sekretariat, hvilket ikke i sig selv er problematisk. Det problematiske aspekt ligger i sekretariatets belastning af foreningens økonomi. Foreningen kan ikke finansiere sit sekretariat uden administrationsbidraget fra Danida. Afhængigheden af sekretariatet sammenholdt med kilden til dets finansiering tegner billedet af en relativt sårbar foreningsøkonomi. Det bør dog nævnes, at GV har et stort eget bidrag i form af frivillig arbejdskraft. Ifølge kapacitetsundersøgelsen fra 2001 bruger de 35 foreningsmedlemmer, der er særligt aktive, i gennemsnit 23 timer om måneden på GV arbejde, svarende til et samlet timeantal på 805 timer om måneden.

1.3 GVs indsatsmuligheder i forhold til Nordghanas problemer

Sammenholder man de opremsede problemer i Nordghana (afsnit 1.1.2) med GVs og GVs partners kompetencer, er det oplagt, at de på nuværende tidspunkt kun har mulighed for at gøre en forskel indenfor enkelte områder.

GV vil i særlig grad fokusere på området **uddannelse**, da der er store udækkede behov og da GV og partnerne har opbygget særlig kompetence indenfor dette felt. Uddannelsesindsatsen omfatter både børn og voksne, og GV vil gøre en særlig indsats for at opnå uddannelse for alle. GV står stærkt i projektområdet, og der er andre gode kræfter at arbejde sammen med. Der vil være mulighed for at indgå i et allianceprogram med andre organisationer med henblik på at samle kræfterne og intensivere indsatsen for at hæve standarden i særdeleshed i grundskoleuddannelsen.

GV har stor kompetence indenfor **vandforsyning** og projekterne vil arbejde indenfor dette område. Projekterne dækker i en vis udstrækning nogle helt konkrete behov, dvs. de leverer nogle ydelser indenfor området vandforsyning, hvilket også er en god indgangsvinkel til at arbejde med kapacitetsopbygning og organisering. Mht. vand er det vigtigt at holde sig til lavteknologiløsninger, så alle i landsbyerne kan føle et ansvar for installationerne.

GV har stor kompetence indenfor området **mikrokredit**, og ønsker fortsat at arbejde indenfor dette område, da behovet for kredit stadig er stort og da den lokalt tilpassede model, der benyttes i projekterne med succes afhjælper **fødevarerangel** og højner lokalbefolkningens levestandard.

GV vil arbejde med **kapacitetsopbygning** med en indsats, der har flere målgrupper, idet der skal arbejdes på landsbyniveau og distriktsniveau. GV vil sætte fokus på styrkelse af unges organisering, samt af den traditionelle organisering. Netværket af CBO'er vil spille en vigtig rolle for opbyggelse af den lokale kapacitet indenfor udvikling. **Kønsaspektet** er en integreret del af alle projekterne. I en række af GVs projektaktiviteter er det en målsætning at styrke piger og kvinder uddannelsesmæssigt, økonomisk og politisk. Der skal fortsat arbejdes med **infrastruktur** i alle tre projekter, dog især med vandforsyning (CLIP), mens der vil i fremtiden blive lagt mindre vægt på opførsel af f.eks skoler og klinikker, og mere vægt på kapacitetsopbygning i SfL og GDCP.

Områder som **sundhed, HIV/aids, arbejdsløshed, afskovning, befolkningstilvækst samt konfliktløsning** er ikke direkte prioriterede indsatsområder for GV. Alligevel indgår disse felter i GV og partners arbejde, som et naturligt led i uddannelsesaktiviteter. Desuden ønsker GV at opfordre andre organisationer til at gøre en indsats på disse områder. For prioriteret GV indsats i forhold til de i afsnit 1.1.2 nævnte problemer i Nordghana, se oversigt i bilag 1.

GV og partners indsats har haft en stor indvirkning på udviklingen i projektområderne og på distrikternes arbejde, men behovene indenfor problemfelterne er meget omfattende, og der er ingen tegn på, at de indenfor en overskuelig årrække bliver dækket. Hverken statens eller andre donorers indsats på disse områder ser ud til at kunne overflødiggøre GVs og GVs partners aktiviteter foreløbig, tværtimod er der behov for en langt mere intens indsats på de fleste områder.

GVs kompetencer indenfor samarbejde med lokal partner, indenfor lokal deltagelse, ejerskab og selvhjælp, samt indenfor projektadministration kan bruges

som udgangspunkt for at udvikle nye kompetencer med henblik på disse områder, så foreningen i fremtiden får mulighed for at gøre en forskel i forhold til andre problemer i Nordghana. GV ønsker ikke at overtage nogle af statens ansvarsområder qua sine projektaktiviteter. Dette arbejdsprincip er der i de nuværende projekter taget højde for, idet projektindsatsen i hvert enkelt distrikt er tidsbegrænset og således ikke risikerer at få karakter af permanent serviceydelse. Også i fremtiden vil GV være opmærksom på, at projektaktiviteterne skal være en støtte til snarere end en varetagelse af statslige opgaver. GV vil arbejde med en kombination af serviceydelser og kapacitetsopbygning, da behovet for serviceydelser som f.eks vandforsyning, stadig er stort. Arbejdet med at styrke den lokale organisering og de lokale initiativer til at løse områdets udviklingsproblemer vil ske i forbindelse med konkrete forbedringer, der synligt bedrer dårlige levevilkår.

Samarbejdet med District Assemblies, samt GDCAs CBO-netværk spiller en vigtig rolle i denne proces. Projekterfaringer videregives til distrikterne og GV vil trække sig ud af projektaktiviteter efterhånden som de bliver selv bærende og distrikterne selv er i stand til at tage over.

2. Strategi

2.1 Strategi for GVs projekt/programarbejde frem til 2010

2.1.1 Overordnet strategi for GVs projekt/programarbejde

Frem til 2010 vil GV blive endnu bedre til at bidrage til at forbedre levestandarden i Nordghana. GV vil i denne proces være meget opmærksom på, at kapaciteten i foreningen både kvalitativt og kvantitativt skal udvikle sig med samme hastighed som engagementet i Nordghana. Denne disposition beror på ønsket om, at engagementet skal være bæredygtigt og kvalificeret. GV vil arbejde for, at alle programmer aktivt arbejder på at opbygge kapacitet både i civilsamfundet og i det statslige regi, især på distriktsniveau.

GV arbejder i særlig grad med uddannelse. En vigtig del af arbejdet for at forbedre uddannelsesmulighederne, er samarbejdet med andre NGO'er, der har kapacitet inden for uddannelsesområdet. Derudover arbejdes der for at NGO'er kan replikere de undervisningsmetoder og tilgange, der bruges i projekterne. Desuden fremmes samarbejdet med og indflydelse på den offentlige sektor.

Inden 2010 vil GV i samarbejde med sine partnere undersøge problemfeltet distriktsopbygning; identificere aktører inden for feltet, undersøge problemernes omfang, samt undersøge mulige løsningsmodeller. GV vil fortsat tilstræbe, at foreningens forhold til partneren i Ghana skal baseres på personlige relationer, hyppig kommunikation og fysiske møder. Derigennem vil tillids- og respektfulde partnerskabsrelationer blive tilstræbt. Den fortsatte refleksion over

foreningens arbejdsformer og samarbejdsform med partneren tages systematisk op på den årlige GV workshop.

GV lægger vægt på at projekterne er overskuelige for målgruppen og er fleksible i en sådan grad at de skal tilpasses ændringer og udvikling på både lokalt, regionalt og nationalt niveau. Såfremt kapaciteten er til stede i både Ghana og Danmark, vil GV ikke på forhånd udelukke sig fra muligheden for at involvere sig i flere distrikter/regioner, hvis fornuftige idéer/initiativer, som ligger indenfor GVs strategi, viser sig. Dette vil være under forudsætning af at der er tale om et partnerskabsbaseret samarbejde.

I de kommende år vil det være hensigtsmæssigt at indgå i allianceprogrammer med andre danske NGOer. GVs lokale kendskab vil sammen med andre NGOers eventuelle ekspertise og andre komparative fordele tiltrække ekstra midler til programområdet. Det må dog forudses, at det vil være vanskeligt at vedligeholde venskabsaspektet på samme niveau i sådanne projekter.

Det vil være en betingelse at de samarbejdende NGOer deler samme holdning som GV til partcipatorisk programførelse, ligeledes at projektet er ghanesisk forankret, at planlægning, monitorering og supervision foregår i tæt samarbejde med GV, og at GVs oprindelige programmer tildeles tilstrækkelige resurser til at arbejde med det nye projekt uden at det influerer på det oprindelige program i negativ retning.

Selvom GV har den længste erfaring med at arbejde sammen med dagombaer, vil GV ikke for fremtiden have en præference for de områder, som bebos af denne etniske gruppe, når geografisk fokus udvælges. GV vil derimod tage udgangspunkt i dokumenterede behov i et givet område. Der skal så vidt muligt tages hensyn til kulturelle faktorer samt til eventuelle divergerende interesser baseret på etnisk tilhørsforhold indenfor et projekts målgruppe, når projektaktiviteter planlægges og implementeres.

2.1.2 Arbejdsprincipper

For at kontinuiteten i GVs engagement i Nordghana sikres, er det væsentligt, at nye projekttiltag bygger på GVs arbejdsprincipper. De arbejdsprincipper, som her er beskrevet, gælder først og fremmest for foreningens udviklingsengagement i Ghana.

Venskabsprincippet

GVs vigtigste arbejdsprincip er venskabsprincippet: I princippet vil GVs engagement i Nordghana aldrig ophøre.

I de nuværende projekter udmønter venskabsprincippet sig i et tæt samarbejde med en lokal partner, samt i udvekslingsaktiviteter. Foreningen vil have dette arbejdsprincip in mente, når strategi for partnerskab, omfang af projekter og projektområde fastlægges. GV vil sikre, at kapaciteten til at fastholde det tætte samarbejde med partnerorganisationen/-organisationerne er til stede i egne rækker, før beslutningen om igangsættelse af nye projekter træffes. En betingelse for at kontaktflden i Ghana udvides vil være, at det vurderes, at der er en realistisk

mulighed for at udvide den menneskelige ressourcebase i Danmark tilsvarende (Se også afsnittene om partnerskab og om venskab).

Folkelig deltagelse

GV forholder sig til folkelig deltagelse både som et middel til at lave bedre u-landsprojekter og et mål i sig selv. Ved at sikre inddragelsen af målgruppen i planlægning, ledelse, monitorering og evaluering af udviklingsaktiviteter ønsker GV at fremme det lokale ejerskab af projekterne. Desuden er det GVs indstilling, at folkelig deltagelse i aktiviteterne er med til at sikre, at aktiviteterne kommer til at stemme overens med målgruppens behov og forholdene i projektområdet. Der er vigtigt, at målgruppen også bidrager konkret til aktiviteterne, således at der opnås et reelt lokalt ejerskab. Dette sikres bl.a. gennem ”hjælp til selvhjælp”-tilgangen i projekterne.

GV vil tilstræbe, at den folkelige deltagelse udvikles i de nuværende projekter og sikres i nye projektaktiviteter. I eventuelt valg af nye samarbejdspartnere og i nye projektaktiviteter vil den folkelige deltagelse blive givet en høj prioritet. GV vil holde sig for øje, at den folkelige deltagelse ikke bør ansues som et ”besværligt og forsinkende led i processen”, men tværtimod ses som en styrke og et ufravigeligt arbejdsprincip.

Demokratisering

GVs engagement i Nordghana bygger på den antagelse, at det at være involveret i et udviklingsprojekt er med til at opbygge de lokale involveredes kapacitet. Desuden er det for GV et mål i sig selv at styrke den demokratiske kultur i projektområdet. GV vil fortsat støtte, at en stor gruppe mennesker fra projektområdet er involveret i partnerorganisationernes politiske organer. Derved styrkes projekternes bæredygtighed samtidig med, at en større gruppe mennesker bliver bevidste om deres egen situation og får mulighed for at påvirke den. GVs støtte til partnerorganisationernes demokratisering vil ske under hensyntagen til 1) den lokale organisationskultur og 2) projektaktiviteternes funktionalitet.

Fortalervirksomhed

I erkendelsen af, at NGO projekter ikke er den ideelle løsning på alle de identificerede problemer, samt at GV og GVs partnere har begrænset kapacitet, vil GV bestrebe sig på at udvikle sin kapacitet til målrettet at påvirke statslige og ikke statslige institutioner og organisationer. GV vil støtte GDCAs udvikling af sin fortalerrolle og fortalerrinitiativer. . Målsætninger for fortalerrfunktionen kan være at skaffe flere af de statslige midler til den nordlige del af Ghana, at få igangsat projekttiltag indenfor vandforsyningsområdet, forbedre skolesystemet for især de fjerntliggende landsbyer, tilskynde NGO-samarbejde, fortsætte arbejdet med at sikre muligheden for at modtage FM-radio i Østdagbon, samt at sikre landsbyboere og især kvinder adgang til kredit og marked. Målsætningen for GVs fortalervirksomhed i Danmark vil være at påvirke på det mere overordnede bistandspolitiske område.

Styrkelse af piger og kvinder

I en række af GVs projektaktiviteter er det en målsætning at styrke piger og kvinder. Piger og kvinder i Nordghana er underordnet mændene i de fleste forhold, og GV vil fortsat arbejde for at sikre, at styrkelsen af piger og kvinder indgår som en central målsætning i de aktiviteter, som GV involverer sig i. Kønsperspektivet indgår i alle aspekter af programmernes projektcykluser. GV fokuserer på kønnenes forudsætninger og behov, og arbejder for at styrke områdets piger og kvinder uddannelsesmæssigt, økonomisk og politisk. Der arbejdes aktivt for at kvinder deltager på lige fod med mænd i alle råd og styrelser og det er bl.a programmernes målsætning, at én tredjedel af repræsentanterne i disse skal være kvinder.

Styrkelse af de unge

Der er behov for at arbejde målrettet for at styrke de unge, da de unge er meget væsentlige interessenter i Nordghanas udvikling. I disse år kommer mange unge i klemme mellem traditionelle og moderne normer og livsstil i Nordghana, og GV ønsker at bidrage til, at de unge bliver udrustet til at klare de mange og ofte modstridende krav, som de møder i deres dagligdag. Hensynet til de unge skal derfor tænkes ind i de projekttiltag, som GV er involveret i i Nordghana¹⁸.

NGO-samarbejde/NGO-netværk

GV vil, hvor det er hensigtsmæssigt, samarbejde med andre ghanesiske og udenlandske (herunder danske) NGOer for at udnytte komplementariteten i kompetencer indenfor NGO-miljøet.¹⁹ GV vil ligeledes – i de tilfælde hvor det er relevant for programmerne i Ghana - støtte oprettelsen af og deltage i NGO-netværk med enten tematisk eller regionalt fokus for derved at forøge NGOernes gennemslagskraft i lobby – og informationsarbejde.

Sikkerhed for ansatte

I tilfælde af kriminelle og krigsrelaterede trusler skal ansatte beskyttes på bedst mulig måde, f.eks gennem ansættelse af sikkerhedsvagter. GV sikrer sig at de ansatte har en evakueringsplan og at de indgår i netværk med andre NGOer i Nordghana for derigennem at have et optimalt samarbejde i en eventuel krisesituation.

Overskuelighed i projekterne

Overskuelighed i projekterne er nødvendigt for at blive på sporet, og det samme er fleksibilitet i en besværlig og foranderlig omverden. GV har en åben holdning til organiseringen af arbejdet i og imellem de forskellige projekter, og ønsker at fremme hvad der er hensigtsmæssigt i forhold til både arbejdsdeling og samarbejde

¹⁸ På DNK er et curriculum specielt rettet mod de unge under udarbejdelse. Igennem de sidste år er der taget initiativ til flere forskellige typer ungdomskurser på DNK. Nyudviklet SfL undervisningsmateriale fokuserer i høj grad på de unges situation

¹⁹ Blandt andet er GV medlem af et fagligt uddannelsesnetværk for danske NGOer.

projekterne imellem. Dette gælder også udadtil, fx. ved at søge samarbejde med andre organisationer om at dække "huller" i GV og partnernes kompetencer eller indsatsmuligheder i forhold til målgruppens behov og ønsker. GV ser GDCA som en vigtig partner i diskussionen om overskuelighed, samarbejde og arbejdsdeling. GV ønsker at bedømme overskuelighed i projekterne primært ud fra målgruppens synsvinkel og ikke blot forenkling af bureaukratiske og strukturelle hensyn, hvis dette betyder at projekterne bliver sværere at overskue og bruge for målgruppen. GV ønsker i diskussionen om arbejdsdeling og overskuelighed at tage udgangspunkt i vurderingen af projekternes kompetencer: Hvad er og vil de enkelte programmer gerne være gode til og hvordan udnytter vi styrkerne bedst muligt.

Donordiversificering

GV anerkender, at det kan være en fordel, at der er flere forskellige donorer om at finansiere et program, da det kan mindske den finansielle usikkerhed. Det kræver dog at visse forudsætninger er opfyldt, da det kan være problematisk at koordinere og opfylde krav fra flere donorer. For det første skal donorerne være indforståede med og støtte de målsætninger, som programmet har. For det andet skal donorerne være indstillede på at koordinere med hinanden og med GV, således at rapporteringsbyrden for programadministrationen (regnskaber, rapporter mv.) bliver overkommelig. Systemerne skal tilpasses hinanden, så det bliver funktionelt for programpersonalet at operere med. For det tredje skal samarbejdet med andre donorer skabe en gensidig læring og optimal udnyttelse af kompetencespredning. For det fjerde skal der indgås klare aftaler med nye donorer om betingelserne for samarbejdet.

2.1.3 Arbejdsfelter, der skal styrkes

I dette afsnit vil der blive opridset en række felter, som GV's fremtidige udviklingsaktiviteter i Ghana kan rette sig imod. De felter, som GV's projekter allerede retter sig imod, og hvor aktiviteterne ikke i væsentlig grad anbefales udvidet, vil ikke blive behandlet i dette afsnit. Arbejdsfelter, der ikke er inkluderet i denne strategi, kan godt blive aktuelle for GV's projektindsats i Nordghana, såfremt de i øvrigt er i overensstemmelse med GV's strategi.

GV vil løbende tage stilling til hvilke arbejdsfelter, foreningen ønsker at beskæftige sig med og eventuelt igangsætte projektaktiviteter indenfor.

Uddannelse

Den utilstrækkelige adgang til uddannelse er et af de problemfelter, der prioriteres højest af befolkningen i projektområderne. GV har stor erfaring og viden om både grunduddannelse og voksenuddannelse, og derfor vil dette fortsat være et arbejdsfelt, som GV vil fokusere på. Der vil blive arbejdet for, at overføre de anvendte undervisningsmetoder til andre NGO'er samt det offentlige skolesystem. Uddannelse af lærere samt forbedring af lærernes vilkår er et område, som GV ønsker at styrke i løbet af de næste seks år.

Vandforsyning, sanitet og undervisning i hygiejne

Vandsektoren er prioriteret højt i GVs arbejde, fordi det prioriteres højt af målgruppen. En stabil vandforsyning kan lette en del af arbejdsbyrderne for piger og kvinder, så der er større overskud til skolegang og indkomstskabende aktiviteter. GV har fået opbygget en god faglig kapacitet for at kunne arbejde i vand- og sanitetssektoren, og erfaringer viser, at vandet kan findes, og at behovet forsat er stort.

Der vil primært blive arbejdet med lavteknologiske vandfaciliteter samt undervisning i sanitet og hygiejne. Vandforsyning alene er ikke en garanti for at antallet af vandrelaterede sygdomme reduceres. Disse kan mindskes ved bedre sanitet og hygiejne, og GV ønsker at fokusere mere på dette område. Det angår både fortsættelsen af undervisningen af de vandkomiteer som oprettes, men også et ønske om at implementere toiletfaciliteter.

Fødevarer sikkerhed

Problemerne omkring fødevarer sikkerhed, som især optræder som ”den stille sult” sidst på sæsonen, hænger sammen med både miljømæssige, sociale og kulturelle faktorer. Manglen på fødevarer kan dels skyldes at landbrugsproduktionen ikke er tilstrækkelig til at brødføde befolkningen, dels at man presses til at sælge lige efter høsten til lave priser for at skaffe penge her og nu, (og måske også at der er et overforbrug af fødevarer lige efter høsten, f.eks. til begravelser).

CLIP har arbejdet med høstkreditter og opbevaringssiloer siden starten, og i nogle år har der været gode resultater. Det har vist sig at udefra kommende beslutninger som nødhjælp og import af billigt korn kan ødelægge fortjenesten, så opgaven vil for fremtiden være at sikre:

- at arbejdet med fødevarer sikkerhed bliver mindre afhængig af nationale politiske beslutninger.
- at både forbrugere og producenter tilgodeses.
- at produktionen øges med bedre og mindre arbejdskrævende dyrkningsmetoder.
- at der sker en spredning af arbejdsindsatsen ved at introducere afgrøder der kan dyrkes i tørtiden.

Støtte til udvikling af partnerorganisation

Som nævnt i afsnit 2.1 er GV og GDCA fra september 2003 involveret i et 2 årigt projekt, der skal etablere et GDCA-netværk for landsbyorganisationer (CBOer). CLIP, Sfl og GDCP samarbejder på landsbyniveau for at styrke disse CBOer, samt opbygge deres kapacitet og initiativ indenfor udvikling. Dette vil styrke GDCAs græsrodsfundament og rolle som civilsamfundsorganisation. CBO-netværket vil bidrage til opbygningen af en lokal struktur, der vil sætte landsbyerne i stand til selv at analysere problemer og gennemføre forbedringer i området. CBO-netværket vil med tiden blive gradvist mere selvstændigt og mindre donorafhængigt.

Det er en særlig prioritet at opmuntre til, at der mobiliseres yderligere kompetencer indenfor og omkring GDCA, og at organisationen udvikler sig demokratisk.

Styrkelse af distriktsstrukturen

Det er centralt for GV og GDCA, at udviklingsaktiviteterne i programmerne koordineres med de relevante departementer i distrikterne og bidrager til, at kapaciteten i disse departementer bliver styrket. I den kommende periode vil det være en prioritet at opsamle erfaringerne med denne type aktiviteter og, på baggrund heraf, om muligt udvikle forbedrede tilgange og metoder til at styrke distriktsstrukturen gennem programaktiviteterne.

Bæredygtighed/selvstændiggørelse af projekterne

GV arbejder for at sikre projekternes institutionelle bæredygtighed gennem tæt samarbejde med lokalbefolkningen og via stor lokal deltagelse i forberedelsen såvel som gennemførelsen af projekter. GV ønsker at støtte partneren i at selvstændiggøre de komponenter af projekterne, der har potentiale til at blive økonomisk selv bærende enheder.

2.1.4 Projekttyper/Projektindsats

Igangværende projekter

De projekter, som GV på nuværende tidspunkt er involveret i, retter sig mod en række af de identificerede problemfelter i Northern Region. Med overordnet fokus på lokal organisering, forbedret levestandard og særligt hensyn til kønsproblematikken arbejder projekterne med konkrete forbedringer i projektområdet. SfL og GDCP retter sig mod uddannelsesproblemet og mod distriktsopbygning, CLIP retter sig mod vand- og sanitetsproblemer, mens SfL og GDCP i stadig mindre grad retter sig mod visse aspekter af infrastrukturproblemet. CLIP og GDCPs lånesektor retter sig mod dårlig adgang til kredit og marked, samt mod fødevarer sikkerhed. Der er dog stadig et stort behov for, at der sættes ind på at løse problemer indenfor områderne infrastruktur og fødevarer sikkerhed, og GVs erfaring er at andre organisationer i projektområderne er begyndt at beskæftige sig med disse problematikker.

Hvis man antager, at der fortsat vil være behov for projektaktiviteterne i GDCP, SfL og CLIP frem til år 2010, og at projekterne starter op i nye distrikter, så vil de eksisterende projekter fortsætte frem til denne visions udløb.

GVs udviklingsindsats i Nordghana bygger dog på et dynamisk udviklingssyn; Behov og forudsætninger ændrer sig løbende, og det er derfor nødvendigt at tilpasse udviklingsindsatsen. Den tætte monitorering af eksisterende projekter vil fortsætte, således at der med jævne mellemrum følges op på, om de forhold, som projekterne er designet til at eksistere under, og de problemer, som

projekterne er designet til at løse, stadig eksisterer. Når forhold og behov ændrer sig, vil projekterne så vidt muligt tilpasse sig de nye betingelser²⁰.

Nye projekter

Skal GV starte nye projekter, er der en række hensyn, som foreningen vil have i mente. I forhold til nye projekttiltag vil foreningen sikre sig, at den nødvendige faglige kompetence til at formulere og implementere projektet i samarbejde med de involverede partnere er til stede i GV. Projekterne vil fortsat være baseret på hjælp til selvhjælp, så det er vigtigt, at eventuelle infrastrukturprojekter ikke bliver omkostningstunge. GV har erfaring med, at det er nødvendigt at være særligt opmærksom på, at den nødvendige kapacitet er til stede i programmer til at håndtere den teknologi, som skal bruges til at gennemføre projektaktiviteterne.

Et væsentligt argument for, at GV skal involvere sig i en given opgave er, at vi har noget at tilbyde i forhold til gennemførelsen af projektet. Det gælder i forhold til alle de idéer til projektindsatser, som nævnes nedenfor, at de vil blive undersøgt og forberedt grundigt, og at der i undersøgelsesfasen vil blive gjort et målrettet forsøg på at identificere andre aktører med kompetence på feltet, som eventuelt kan mobiliseres til at gøre dette arbejde, eller som GV og GVs partnere kan bidrage til at styrke i deres indsats på feltet, enten ved at tilbyde dem træning på DNK eller ved at indtræde i en fortalerrolle i forhold til dem.

I alle programmer er samarbejde med distriktrådene en integreret del af projektstrategierne. Man har erfaret, at de menneskelige ressourcer i distriktrådene er meget mangelfulde, og at der er behov for en målrettet indsats for at opbygge kapaciteten i forhold til især administration, organisationsudvikling og fortalervirksomhed. Distriktopbygning har ikke hidtil været blandt GVs hovedindsatsområder, men det vil være hensigtsmæssigt at indlede et samarbejde med andre NGOer med erfaring på det felt. De træningsaktiviteter på DNK, der omhandler distriktopbygning, kan eventuelt udvides til at dække flere distrikter.

Ibis arbejder nu i Nordghana inden for specielt kapacitetsopbygning af nogle af ”GV distrikterne”. De tidligere planer om at GV eventuelt kunne opfordre sine nuværende eller eventuelle fremtidige samarbejdspartnere til at tage initiativ til at oprette et NGO netværk, vil afvente de aktiviteter, som Ibis har iværksat i området. Netværket vil kunne fungere som et forum, hvor erfaringer angående distriktopbygning indhentes og opsamles, og hvor fælles aktiviteter (f.eks. informations- og fortaleraaktiviteter) tilrettelægges.

GV overvejer muligheder og fordele ved at indgå i et allianceprogram, hvor der samarbejdes med andre danske NGOer og deres partnere for at skabe en mere sammenhængende og intensiv indsats på et specifikt område, f.eks. kapacitetsopbygning og/eller uddannelse.

²⁰ Dette er der også taget højde for i projektdokumenterne.

2.1.5 Partnerskab

Det tætte samarbejde med den lokale partner er en væsentlig komparativ fordel for GV, og det er et vigtigt aspekt af projekternes folkelige forankring både ude og hjemme. Samarbejdet med den lokale partner er ikke blot et middel til at lave gode udviklingsprojekter, det er også et mål i sig selv. GV ønsker at arbejde sammen med organisationer, som deler GV's værdigrundlag og overordnede målsætninger: GV vil støtte sine partnere i udviklingen af demokratisk praksis, samt i at tilstræbe gennemskelighed og effektivitet i ledelse og administration. GV vil dermed bidrage til styrkelsen af de ghanesiske samarbejdspartneres kapacitet og til, at beslutninger bliver taget så tæt som muligt på de mennesker, som beslutningerne vedrører.

Samarbejdsrelation

GV vil arbejde for fortsat udvikling af et ligeværdigt samarbejde. GV vil fremme sådanne samarbejdsrelationer ved fortsat at prioritere hyppig interaktion i form af fysiske møder mellem politikere og embedsmænd i Danmark og Ghana, samt åben dialog mellem parterne. I samarbejdet over store geografiske afstande og kulturelle forskelligheder kan uenigheder forekomme. Ved en eventuel konflikt med partnerorganisationen vil GV analysere elementerne i konflikten for at finde en løsning og ændre situationen, så en lignende konflikt kan undgås i fremtiden.

I forbindelse med projektimplementering vil GV indgå samarbejdsaftaler med de respektive projekters/programmernes bestyrelser for at sikre sig, at der er klarhed omkring ansvarsfordeling og overordnede arbejdsprincipper.

Samarbejdsaftalerne skal udgøre et fælles referencegrundlag og være med til at forhindre unødige tvister mellem GV og partnerne i Ghana.

Strategi for partnerskab

GV vil fortsat samarbejde med GDCA, da dette samarbejde er veletableret. GV er parat til at indgå i enhver dialog om organisationsudvikling, der sigter på at styrke programmerne jævnt over ovennævnte principper, og som styrker samarbejdet mellem de nuværende projekter og organisationer i Ghana. GDCA vil finde sin struktur som græsrodsbevægelse med de tre GV programmer under sig efter 2005. GV's samarbejde med programmerne vil fortsat være en støtte til projektimplementering.

I relation til eventuelle nye initiativer/projekter vil GV være interesseret i at samarbejde med andre dele af det nordghanesiske civilsamfund, såfremt dette skønnes hensigtsmæssigt og er komplimentært i forhold til GV arbejde. Eventuelle nye partnere skal have en eller flere åbenbare fordele i forhold til GDCA, eksempelvis faglige kompetencer, lokalkendskab, folkelig forankring eller organisatorisk kapacitet.

2.1.6 Strategi for geografisk fokus

Hidtil har en af Ghana Venskabsgruppernes væsentligste komparative fordele været forankringen i og kendskabet til et bestemt område i Ghana. Dette faktum sammenholdt med det store behov for bistand, som fortsat findes i Northern Region

taler for, at GVs projektaktiviteter stadig koncentrerer i denne region. Omvendt har et enkelt distrikt fået hjælp i en lang årrække, uden at denne favorisering bunder i, at det er dokumenteret, at behovet i dette distrikt er større end i de andre distrikter i regionen. Hvis der er gode argumenter for at udvide aktiviteterne til flere distrikter/regioner i Nordghana,²¹ og hvis kapaciteten i GV er til stede, vil GV ikke på forhånd udelukke muligheden for at udvide projektområdet væsentligt.

GV vil i sine projekttiltag frem til 2010 tage udgangspunkt i dokumenterede behov, når projektområder fastlægges. Nye aktiviteter skal fortsat afprøves som pilotprojekter, og udvidelsen til nye distrikter skal ske i takt med opbyggelsen af kapaciteten i partnerorganisationen/-organisationerne, projektadministrationer og i GV.

GVs udgangspunkt var venskab mellem byer, men venskabsbyerne begrænser ikke det geografiske område for GVs involvering i udviklingsaktiviteter i Ghana. GV har i de seneste år udvidet sine projektaktiviteter mod øst, uden at venskabsarbejdet i form af venskabsby-kontakter, udvekslingsrejser med videre er blevet udvidet tilsvarende. GVs erfaring viser, at der ikke i foreningen er mulighed for at udvide arbejdet omkring venskabsbyerne, men til gengæld giver udvekslingsrejser et stort udbytte og er meget populære i både Danmark og Ghana.

2.2 Strategi for Ghana Venskabsgruppernes foreningsarbejde

2.2.1 Overordnet strategi frem til 2010

Frem til 2010 vil GV som organisation arbejde på at styrke den fælles foreningsidentitet baseret på venskabs- og projektarbejde.

Oplysningsaktiviteterne, som betragtes som en integreret del af venskabsarbejdet, vil fortsat primært være baseret på medlemmernes initiativer og engagement, og udvikle sig i overensstemmelse med dette.

GV ønsker fortsat at blive bedre til at bidrage til udviklingsarbejdet i Nordghana. Dette skal sikres ved målrettet at opsamle erfaringer, samt at gøre en aktiv indsats for at opbygge medlemmernes kapacitet. Sekretariatet har en væsentlig rolle som medspiller i forhold til kvaliteten af udførelsen af projektrelaterede opgaver.

GV anser det for en stor fordel at have et kvalificeret sekretariat, som kan varetage administrative opgaver, koordinere kommunikationen internt i foreningen og mellem GV og GVs partnere, samt at varetage konkrete opgaver i forbindelse med projektplanlægning, -implementering og -opfølgning. På den anden side vil GV ikke involvere sig i projekter, blot for at sikre det økonomiske grundlag for sekretariatet (7% af projektkostningerne i administrationsbidrag) og i det hele taget forbedre foreningens økonomi.

²¹ I forhold til fortalerefunktionen vil det være en fordel for GV at have et større projektområde og dermed et bredere lokalkendskab, da det vil øge GVs troværdighed og gennemslagskraft.

Hvis det økonomiske grundlag for foreningens drift forringes, må konsekvensen være, at driftomkostningerne reduceres tilsvarende, med mindre behovene, kapaciteten, den rette partner o.s.v. er til stede, således at et nyt projekttiltag kan igangsættes.

GV ønsker frem til 2010 at blive mere attraktiv for de medlemmer, som interesserer sig for venskabs- og oplysningsarbejde, samt til at modtage, introducere og fastholde nye medlemmer. Dette indgår i den årlige GV workshop, hvor foreningen beskæftiger sig med arbejdsformer, organisering og gensidig læring og vidensdeling.

2.2.2 Strategi for venskab

Venskabskonceptet vil fortsat være ”foreningens rygrad”. Venskabet er som princip underliggende for GVs engagement i udviklingsaktiviteter i Nordghana, men vi ønsker ikke, at venskabet skal begrænse sig til dette. Venskabsprincippet skal fortsat være fællesnævner for de aktiviteter, som Ghana Venskabsgrupperne involverer sig i, i Ghana såvel som i Danmark.

De lokale venskabsgrupper eksisterer stadig som mulighed og GV er åbne over for GV medlemmers lokale initiativ til nye venskabsbyer og –grupper. Venskabet mellem Nordghana og Danmark lever først og fremmest i de individuelle venskaber mellem danskere og nordghanesere, og det er bl.a. disse relationer, som GV bevidst vil søge at styrke. Det er GVs opfattelse, at venskabet først og fremmest kan dyrkes og styrkes, hvis ghanesere og danskere har mulighed for at mødes personligt. Det personlige møde kan tage mange forskellige former og behøver ikke nødvendigvis institutionaliseres på alle niveauer. GV ønsker at støtte de personlige møder, blandt andet i de nedenfor nævnte former:

Venskaber mellem projektarbejdsgrupper og personale/politikere i programmerne i Ghana

De venskaber, som fungerer gennem samarbejdet i projektarbejdsgrupper og ghanesisk personale og valgte medlemmer i programmerne, lever i øjeblikket i bedste velgående. Dette skyldes formodentligt, at de involverede parter føler et stort ansvar og er engagerede i en vigtig fælles opgave, nemlig at forbedre levestandarden i Nordghana. Samarbejdet styrkes af, at der jævnligt foregår personlige møder mellem folk fra programmerne og GVs medlemmer. GV vil i den sammenhæng være opmærksom på, at det er en styrke for foreningen, hvis flest mulige medlemmer er involveret i projektarbejdet i Ghana. Desuden vil GV tilstræbe, at der også i fremtiden afsættes tilstrækkelige midler til tilsynsrejser/partnersamarbejde i nye programmer/programfaser.

Individuelle ophold i projektområdet: Korttidsfrivillige, interne konsulenter og praktikanter

Korttidsfrivilligordningen, hvor fortrinsvis unge mennesker modtager et økonomisk bidrag til at tage til Ghana og arbejde i GDCP som ”venskabsambassadører”, er velfungerende. Ordningen er udvidet til også at omfatte en praktik for studerende. Korttidsfrivilligudvalget vil udarbejde retningslinier, der tager højde for forskelligheden mellem en praktik og et korttidsfrivilligophold, men samtidig prioritere praktik og korttidsfrivilligordning lige højt²². CLIP har fra 2003 etableret en praktikordning, der indtil videre har vist sig at fungere fint for både praktikanter og projektets ansatte.

En frivillig ordning, hvor uddannede folk med en relevant faglig kompetence arbejder ulønnet for et af programmerne (foreløbig kun GDCP), er også under etablering. De første erfaringer med ordningen er positive. Den frivillige ordning vil også være relevant i de andre programmer. Såvel det faglige input som den blotte tilstedeværelse af en frivillig konsulent vil kunne være gavnligt i de andre programmer.

SfL har fra 2004 under oplysningskomponenten etableret et lærerudvekslingsprogram, der skal skabe erfaringsudveksling mellem ghanesiske og danske lærere og udbrede kendskabet til School for Life-projektet i Danmark.

GV vil fortsætte praksissen med at støtte, at GV har repræsentanter ved det årlige Danmarksseminar i Ghana, og at repræsentanter fra programmerne deltager i GV's Ghana seminar. Som det vil fremgå nedenfor, vil GV dog ikke i fremtiden nødvendigvis begrænse sig til at støtte blot en enkelt repræsentants deltagelse i Danmarksseminaret i Ghana.

GV vil fortsat støtte at ansatte i programmerne i Ghana får mulighed for at komme til Danmark i forbindelse med studieophold, og at de i denne forbindelse møder lokalgrupper, projektarbejdsgrupper og deltager i fællesmøder.

Grupperejser til projektområdet

I de senere år har GV kun været involveret i grupperejser i forbindelse med Silkeborg Højskoles studierejser til Ghana hvert andet år. I øvrigt har GV væsentligst formidlet kontakten til GDCP, men har ikke formelt været direkte involveret. GV ønsker at gøre bedre brug af Silkeborg Højskoles Ghana-rejsehold, som opholder sig på projekterne i et par måneder og informerer om deres oplevelser til skoler og andre institutioner i Danmark efter deres hjemkomst.

Som et forsøg på at åbne mulighed for, at flere af GV's medlemmer kan besøge området, vil GV introducere et nyt grupperejsekoncept i forbindelse med Danmarksseminaret i Ghana. Foreningen vil stille et beløb til rådighed, som kan søge af en gruppe medlemmer af GV, der ønsker at besøge projektområdet i forbindelse

²² GV anerkender den store værdi af de korttidsfrivilliges tilstedeværelse i GDCPs projektområde og vil derfor også i fremtiden støtte ordningen. Af to grunde vil GV dog ikke støtte, at denne ordning udvides til de andre programmer i området: Ordningen er meget arbejdsintensiv i programmerne, og desuden er det svært at rekruttere venskabsambassadører med den helt rigtige personlighed og attitude.

med det årlige Danmarksseminar. Gruppen kan for eksempel bestå af medlemmer fra en lokalgruppe, som gerne vil have økonomisk hjælp til at besøge venskabsområdet, samt hjælp til at sammensætte et program og planlægge praktiske detaljer omkring deres besøg. Forsøget forudsætter, at en gruppe frivillige under GV vil påtage sig opgaven, og at programmer i Ghana har ressourcer til at indgå i arbejdet. GV anbefaler, at arbejdet med disse grupperejser kommer til at indgå i fremtidige liaison koordinatorers arbejdsbeskrivelser.

Danske ansatte i programmerne i Ghana

I GV har man i stigende grad indset vigtigheden af dansk tilstedeværelse i programmerne. Det er konstruktivt, at der er danske ansatte i programmerne, som kan fungere som programudviklere og permanente venskabsambassadører. Der er nu en dansker i alle de programmer, som GV er involveret i.

2.2.3 Medlemsstrategi

Som opridset ovenfor er det for GV væsentligt at tage stilling til, dels hvordan man hverver nye medlemmer, og dels hvordan man fastholder dem.

Medlemshvervning

Såfremt det vurderes, at der er kapacitet til og behov for at hverve nye medlemmer, igangsætter VU en sådan hvervning. Hvervningen kan tage udgangspunkt i nyt informationsmateriale om projekterne eller ske i forbindelse med et Ghana seminar. Målgruppen for medlemshvervningen bør stadig være folk, som føler en venskabelig tilknytning til Ghana. GV vil benytte en to-strengt indsats i medlemshvervningen, ud fra at man derved når forskellige målgrupper: dels den, som i udstrakt grad søger sine informationer elektronisk, og dels en målgruppe, som nås mere effektivt via det personlige møde og trykt informationsmateriale.²³

For at sikre at potentielle aktive medlemmer bliver integreret i foreningens arbejde, er det vigtigt, at såvel sekretariat som andre aktive medlemmer er opmærksomme på at etablere og bevare kontakten til de nye medlemmer og formidle kontakten til den relevante lokalgruppe eller det relevante udvalg. Eventuelt kan man henvise medlemmerne til sekretariatet, som så vil formidle kontakten til relevante fora og eventuelt give en introduktion til GV.

Fastholdelse og integration af nye medlemmer

Fastholdelsen og integrationen af nye medlemmer afhænger af to forskellige ting: At det er tilstrækkeligt attraktivt at være medlem af foreningen, og at de nye medlemmer føler sig velkomne i GV.

²³ Yderligere inspiration til, hvordan hvervning kan foregå, kan bl.a. hentes i det papir om medlemshvervning, som udarbejdedes af en gruppe studerende fra medievidenskab i januar 2000.

Erfarne udvalgsmedlemmer skal systematisk slutte op omkring nye udvalgsmedlemmer og sørge for, at de får en god introduktion til foreningen og føler, at deres arbejdsindsats er nødvendig og bliver værdsat. For at fremme nye medlemmers lyst til og mod på at deltage i udvalgsarbejde, har GV etableret en ”føl”-ordning, hvor det er muligt at deltage i udvalgsarbejdet uden at være ansvarshavende. ”Føl” kan optages i udvalget på generalforsamlingen eller i løbet af året.

Et vigtigt led i fastholdelsen af de nye medlemmer, som ikke er involveret i programarbejdet er fællesmødet og Ghana seminaret, hvor foreningen som helhed mødes. Det er vigtigt, at man har mulighed for at følge en stor del af diskussionerne i dette forum uden at have detailkendskab til alle aspekter af foreningens arbejde. Hvert udvalg forfatter en kort oversigt over de vigtigste aktuelle sager til hvert nummer af Håndslag, så andre medlemmer af foreningen har mulighed for at holde sig orienteret. Således er det ikke nødvendigt på fællesmødet at behandle hvert projekts aktiviteter, der ofte vil være ret komplicerede og uforståelige for nye medlemmer. Kun sager af særlig principiel karakter bliver sat på dagsordenen for fællesmøderne efter en konsultation mellem sekretariat og udvalg. Fremlæggelsen af sagerne skal have en sådan form, at det er muligt for nye medlemmer at følge den. Fællesmødernes tematiske karakter vil blive fastholdt. Desuden vil VU fra efteråret 2003 iværksætte et forsøg med at afholde årlige regionale møder.

GV medlemmer kan løbende opbygge deres kapacitet og viden om Ghana og udviklingsarbejde gennem forskellige kurser og seminarer, f.eks. Projektrådgivningens kurser og den årlige Sahel Workshop.

2.2.4 Strategi for GVs foreningsøkonomi

Foreningens økonomi er projektafhængig, især i forhold til finansiering af sekretariatet, men alligevel er GVs foreningsbudget baseret på følgende princip: GV vil ikke involvere sig i nye projektaktiviteter og lade budgettet/forbruget i fremtidige og eksisterende projekter påvirke af behovet for at finansiere det danske sekretariat. Foreningens egenkapital må aldrig blive lavere, end at GV til enhver tid er i stand til at opfylde sin forpligtelse overfor sine ansatte indenfor deres opsigelsesfrist. For at mindske afhængigheden af Danida, vil donordiversificering blive diskuteret i foreningen og følgende tiltag kan overvejes: At søge tipsmidler, at samle ind blandt medlemmerne, at ansætte person i jobtræning, at hverve medlemmer (dog ikke på gaden), da et medlemstal på 500 og derover giver ret til skattefrie gaver.

2.2.5 Strategi for oplysningsaktiviteter

GV ønsker med sine oplysningsaktiviteter at bidrage til at styrke venskabsforbindelsen mellem Danmark og Ghana samt at være med til at styrke opbakningen omkring den danske udviklingsbistand.

Frem til 2010 vil GV koncentrere sig om at forbedre de projektrelaterede oplysningsaktiviteter, som allerede er etableret. Foreningens medlemmers

engagement er primært i projektaktiviteterne i Ghana, og oplysningsaktiviteterne i Danmark har som deres væsentligste formål at vedligeholde og styrke GVs folkelige forankring i Danmark. Venskabsudvalget er fortsat ansvarlig for disse aktiviteter. Oplysningsaktiviteterne i de enkelte lokalgrupper vil fortsat afhænge af, hvilke idéer og kompetencer der ligger i den enkelte lokalgruppe, og disse aktiviteter skal ikke nødvendigvis indpasses i GVs overordnede oplysningsstrategi. GVs erfaringer med at organisere og deltage i enkeltstående projektrelaterede oplysningstiltag er positiv, og der vil for fremtiden blive sådanne arrangementer indtænkt i nye projektfaser/projekter.

Ghana Håndslag

Foreningens blad vil fortsat udkomme fire gange årligt, og være et forum for oplysning om programmerne i Ghana. GV vil frem til 2010 arbejde på at blive bedre til at bakke redaktionen af nyhedsbrevet op, så kvaliteten og omfanget af Ghana Håndslag bevares.

GVs hjemmeside

GVs hjemmeside, der findes i dansk og engelsk version, vil fortsat være et forum for oplysning om foreningen og om programmerne i Ghana. Hjemmesiden skal opdateres løbende af sekretariatet og af interesserede medlemmer. En arbejdsgruppe er nedsat..

Intranet

I 2003 opstod ideen om et GV intranet og et medlem lavede en indledende undersøgelse om GV medlemmernes behov i forbindelse med intranetkommunikation. Det primære behov er adgang til GV dokumenter som f.eks. referater og rapporter. Intranettet vil kunne fungere som et stort fælles arkiv, der vil kunne lette både arkivering og adgang til dokumenter for organisationens medlemmer, og i særdeleshed udvalgsmedlemmer. En nedsat arbejdsgruppe går videre med GVs muligheder og behov i forbindelse med intranet.

Ghana seminaret

Ghana seminaret vil fortsat blive brugt til at oplyse om og debattere emner, som tager udgangspunkt i Nordghana, men som har interesse for en bredere kreds af Ghana-/u-landsinteresserede. Der skal fortsat gøres meget ud af at annoncere arrangementet, f.eks. i forhold til de faggrupper som GV ønsker repræsenteret i GV, således at Ghana seminaret kan danne basis for medlemsrekruttering²⁴. Det tilstræbes at koordinere emnet for Ghana Seminaret i Danmark og Danmark Seminaret i Ghana.

Deltagelse i brede u-landsrelaterede oplysningsinitiativer

Deltagelse i brede u-landsrelaterede oplysningsinitiativer, vil finde sted på lokalgruppernes eller VUs initiativ, og vil afhænge af medlemmernes ønsker og af de

²⁴ Seminaret vil bl.a blive annonceret via Projektrådgivningens nyhedsbrev, samt relevante mailinglister.

ressourcer, som er til stede i foreningen. GV prioriterer at indgå i faglige netværk med andre danske NGOer, og vil deltage i det omfang ressourcerne tillader.

Private bidrag

I forbindelse med oplysningsaktiviteter oplever GV indimellem et ønske fra ikke-medlemmer om at bidrage økonomisk til arbejdet i Ghana. GV ønsker derfor at oprette to eller flere konkrete muligheder for at dette kan lade sig gøre, f.eks en uddannelsesfond og støtte til lånefonden. Midlerne fra private bidragsydere og indsamlinger vil blive administreret i Ghana efter retningslinier godkendt af GV. Det vil være nødvendigt at udforme oplysningsmateriale om den nye aktivitet.

Bilag 1: GVs indsatsmuligheder i forhold til Nordghanas problemer

Problemområde	GV og partneres kompetencer	Prioriteret GV indsats	Læring sbehov
1. Uddannelses underskud/ Utilstrækkelig adgang til uddannelse	Erfaring med at lave projekter, som komplementerer den statslige indsats. GV og partnere arbejder på grunduddannelses- og voksenuddannelsesniveau, herunder udbydes faglige uddannelsesstilbud	Nu: DNK SfL 2010: DNK SfL	
2. Utilstrækkelig og ustabil vandforsyning	Erfaringerne koncentrerer sig om selvhjælpsprojekter, som – på grund af målgruppens begrænsede ressourcer – ikke kan være særlig kapitaltunge. Da GVs og partneres kompetence hoved-sageligt ligger indenfor arbejdet med lokal deltagelse, og ikke indenfor det tekniske felt, har lavteknologiske projekter foreløbig vist sig mest funktionsdygtige.	Nu: CLIP GDPC 2010: CLIP	

3. Sæsonbestemt mangel på fødevarer	Bidrag til fødevarer sikkerhed i området er foreløbig begrænset til uddannelse i forbedrede landbrugsmetoder på folkeoplysningscenteret. I CLIP er der foreløbig gode erfaringer med at give høstkreditter og at opbevare afgrøder i siloer, så de kan bruges enten til konsum eller videresalg i perioder med fødevareknaphed. Fødevarer sikkerhedskomponenten er dog under omstrukturering	Nu: DNK CLIP 2010: CLIP GDCP (DNK, CP/TL)	
4. Dårlig sundhedstilstand	Programmerne har ikke direkte et koncept rettet mod bekæmpelse af sygdomme, men de projekter, som GV er involveret i, har erfaring i at støtte de statslige tiltag med infrastruktur og undervisning.	Nu: GDCP: CP: Bygning af klinikker og sygeplejerske boliger. DNK: Kurser SfL: Undervisningsmateriale CLIP: Watsan komiteer 2010: GDCP: TL, DNK, SfL CLIP	
5. Dårlig infrastruktur	GVs og partnernes erfaringer koncentrerer sig om mere end 20 års arbejde med selvhjælpsprojekter.	Nu: GDCP: CP: Skolebygninger, klinikker, vandboringer SfL: Skolebygninger, lærerboliger. CLIP: Vandboringer. 2010: GDCP: advocacy SfL: Skolebygninger CLIP: Vand	
6. Arbejdsløshed	GVs programmer er ikke decideret rettet mod at afhjælpe arbejdsløsheden, men uddannelseskonceptet og fortalervirksomheden formodes	Nu: GDCP: DNKs kurser, især kayayoo. SfL: SfLs klasser Alle programmets	

	at bidrage til at fremme folks initiativer til at oprette nye arbejdspladser	fortalervirksomhed. 2010: Alle programmernes advocacy. GDCP: DNKs kurser SfL: SfLs klasser	
7. Dårlig adgang til arbejdskapital og kredit	I gennem 10 år er der opnået stor erfaring i at arbejde med låneordninger for grupper.	Nu: GDCP: W/L er netop i gang med at organisere en bankordning (Simli Pong). 2010: CLIP GDCP	
8. Svag landsbyorganisering	I forhold til landsbyorganiseringen har GV og GVs partnere erfaring i organisatorisk kapacitetsopbygning til civilsamfundet gennem uddannelse og træning af lokalgrupperne. Desuden er der i alle programmer større bevidsthed om tæt kontakt til distriktrådene, hvilket igen støtter landsbyorganiseringen.	Nu: Alle programmernes kapacitetsopbygning af lokalgrupperne. GDCP: DNKs TOT kurser og DNKOSA. SfL: Samarbejde med GES. CLIP: Samarbejde med Watsan GDCA: Opbygning af en CBO baseret struktur. 2010: SfL, CLIP, GDCP og GDCA: CBO netværket	
9. Ulige muligheder for kønnene	GVs programmer har stor erfaring i at inddrage piger og kvinder på lige fod med mændene. Siden programmernes start har man forsøgt at sikre lige muligheder ved at kræve lige deltagelse på både det politiske niveau og på kurser.	Nu: SfL: 50 % piger i klasserne. GDCP: DNK. Kurser for begge køn samtidig og mindst 50% for kvinder. W/L og CLIP. Lånemulighederne er størst for kvinder. - I alle programmer er styrkelsen af kvinder et tværgående arbejdsprincip 2/3 af	

		<p>medlemmerne i lokalgrupperne skal være kvinder.</p> <p>2010: Fortsat særligt fokus på kønsaspektet</p>	
10. Afskovning	Feltet afskovning ligger udenfor GVs og GVs partners kompetencer på nuværende tidspunkt. DNK har dog høstet erfaringer med kurser i agroforestry.	<p>Nu: GDCP: DNK kurser. SfL: Undervisningsmateriale</p> <p>2010: GDCP: DNK SfL</p>	
11. Risiko for voldelig konflikt	GVs programmer har ved at arbejde tæt sammen med alle etniske grupper opnået stor viden og indsigt i de problemer der fører til voldelige konflikter, selv om løsning af problemet ikke direkte er en aktivitet.	<p>Nu: GDCP: Simli Radio. DNK: Kurser i konfliktløsning SfL: Arbejder med 6 etniske grupper. SfL og CLIP: har sikret repræsentation i de politiske organer fra alle grupper. GDCA: CBOnetværket</p> <p>2010: GDCP SfL CLIP GDCA</p>	
12. HIV/Aids	GVs programmer har meget perifert erfaring i at arbejde med dette problem	<p>Nu: GDCP: Oplysning på DNKs kurser SfL: oplysning på facilitator kurser.</p> <p>2010: GDCP SfL</p>	

<p>13. Befolknings- tilvækst</p>	<p>Selv om GV's programmer ved, at det er et stort problem, er der kun i mindre målestok erfaring på området.</p>	<p>Nu: GDCP: DNKs TOT kursus for lokale jordemødre og komponent i landsbykurser. SfL: Facilitator kurser og i klassernes undervisningsmateriale.</p> <p>2010: DNK: kurser SfL: Undervisning</p>	<p>Man kunne forestille sig, at der blev indledt et samarbejde med en organisation med kompetence indenfor uddannelser af familieplanlægningskonsulenter</p>
--	---	---	--